

BRASSÓ

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassó-, kis- s nagy-küküllőmegyei választmányának hivatalos közlönye.

A brassói és erzsébetvárosi kir. törvényszékek s ezekhez tartozó brassói, fogarasi, hosszufalusi és zernesti, dicső-szentmártoni, erzsébetvárosi, hosszú-aszói, köhalmi, medgyesi, nagy-sinki, segesvári és szent-agothai kir. járásbírók hivatalos hirdetője.

MEGJELENIK HETENKENT HARÓMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban. Budapestben: Lang Lipót, Haasensteint és Vogler (Jaulus), Dulces s Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát, Bécsben: Daube G. L. és társa, Haasensteint s Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelick Alajos, Dulces M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. s társa hirdetési irodájában.

146-ik szám.

Brassó, Szombat, december 21-én.

V. évfolyam. 1889.

Tisztujítás előtt.

Hat éve annak, hogy Brassó megye törvényhatósági bizottsága megválasztotta azon tisztviselőket, kiknek mandátuma e hó végével lejár.

Előttünk áll azon tisztujítás képe, midőn magyar, szász s román megyebizottsági tagok, élükön gróf Bethlen András főispánnal egyhangulag, a legszebb egyetértésben választva meg ezen tisztviselőket, közös akarattal és teljes megnyugvással bízták reájuk e vármegye ügyeinek intézését és vezetését.

Hat év telt el azóta. És visszapillantva e hat év eseményeire, megnyugvással kell konstatálnia mindenkinek, hogy e hosszú idő s annyi fontos mozzanata alatt nem volt egyetlen egy eset sem, melyben e vármegye csak egy pillanatra állott volna meg a békés haladásban; nem volt egyetlen eset, melyben e vármegye tenger ügyei s a különböző nemzetiségek érzékenykedése daczára csak egy hajszálnyi differencia is támadt volna megyei ügyekben a nemzetiségek, avagy a vármegye közönsége és tisztikara között. Ellenkezőleg a képzelhető legszebb egyetértés és összhang nyilvánult ezen hat év tartama alatt és Brassó megye ezen idő alatt is a csendes, de biztos fejlődés korszakát élte.

Közigazgatásunk példás, közállapotaink példásan rendesek; közbiztonságunk kifogástalan, közegészségügyünk jó, közlekedésünk zavartalan s utaink a lehető legjobbak. Közgazdasági életünk is, viszonyítva az ezt ért borzasztó csapásokhoz, türethető.

Községeink állapota rendezett s ha csángó-községeink szegények is, legalább jó közigazgatásuk van, mely megkönnyíti nagy terheiket.

Csángó-községeink vagyoni viszonyai különben nagy átalakulás előtt állnak az ismeretes erdőügy rendezése által, úgy hogy remélhetőleg ezeknek anyagi helyzete is hovatovább javulni fog.

És mindez első sorban Brassó megye most lelépő tisztikarának érdeme, mely hivatása magaslatán állva, kötelességérzettől áthatva, igazi lelkiismeretességgel és odaadó buzgalommal szolgálta e vármegye érdekeit.

Ily tisztikarra büszke lehet a vármegye közönsége s ily tisztikar mellett hangsúlyozhatja a főispán — mint ezt több alkalommal örömmel tette — hogy e vármegye, ha nem is rohamosan, de biztosan halad előre.

És valóban jó közigazgatását és rendezett viszonyait, a megyebizottságban a három nemzetiség daczára uralkodó egyetértését tekintve, Brassó az ország első megyéivel áll egy sorban.

Kinek érdeme ez?

Gróf Bethlen András főispán mellett Roll Gyula alispáné és Tompa Sándor főjegyzőé.

Ők vezetik hivatásuknál fogva e megye ügyeit; de vezetik úgy, oly odaadással, buzgalommal, lelkiismeretességgel, tapintattal és igazságérzettel, hogy most, mandátumok lejártával s a tisztujítás előtt, hálaérzettel állunk meg előttük, a megye közönségének hálaérzetével, mely, midőn a multért köszönetet mondana, a jövőre is magáénak valija őket.

Jóllehet utolsó tisztujító közgyűlését tartja holnapután Brassó vármegye közönsége, mert az új választás idejéig valószínűleg állami adminisztráció lép a választás helyébe, Brassó megye még sem érzi ezen alkalom különös voltát, mert akár ő maga választja, akár az állam nevezi ki, jobb tisztikart a jelenleginél nem kaphat s a míg ezek szolgálni akarnak, a vármegye közönsége örömmel veszi igénybe szolgálataikat.

A tisztujítás előtt két nappal vagyunk s a más megyék izgalmaikat csak hírből ismerjük: nálunk csendes minden, nincs izgatottság, nincs pártoskodás. Ez a legjobb kritika a lelépő tisztikar működése felett.

Az egész megyében csak egy párt van: a megye összessége közös akarattal fogja újból megválasztani az eddigi vármegyei tisztikart, megadva ezzel az érdemnek a maga jutalmát.

Belföld.

Brassó, decz. 20. (Tisza lemondása.) A kolozsvári „Ellenzék“ ma érkezett számában olvassuk ezen, vastag betűkkel szedett legújabb hírt:

átmegyünk a hidon a tulsó oldalra, a mi nekünk (minthogy viz ellen tartunk) tulajdonképen most esik jobbkra. Az egész lombos út a hegyoldalból van kivágva, robbantva s figyelmesebb vizsgáló még mindenütt megláthatja a rézsutas dinamit-furások helyét a sziklában. Néhol forrás csörgedez le, a magas hegytetőről jöve, mely elsárosítja az utat, hamar eléri a vizet. S mily jól esik így járni először az uton, midőn még nem tudjuk biztosan végcélunk fekvését és csak megyünk előre, a mesebeli alakok módjára.

A sétány egyik kiszéledésénél egy major van, hol a kirándulók mindig triss tejet és turót kaphatnak, de nekem erre most nem volt szükségem; hanem a helyett szóba álltam egy favágó cigánynyal, ki a kis ház kerítésén kívül dolgoztatott egy rakás fa mellett csinos fakunyhójában. A felesége meg éppen tüzet élesztett s így alig vettem észre.

En részemről ugyan még nem nagyon jól értem ez érdekes népfaj nyelvét, de annyit mégis megtudtam cigányul kérdezni tőlük, hogy merre van az a hét forrás? Erre mind a ketten abba hagyták a dolgot s pipájukat igazítva, nagyot bámultak reám szótlanul. Mikor aztán még néhány kérdést intéztem az öregek cigányhoz, csodálkozása teljes lett a felett, hogy „kaputos ember“ saját anyja nyelvén szólítja meg. Persze mindjárt ajánlkozott, hogy elvezet az említett forrás-

„Tisza Kálmán lemondása már a napokban megtörténik.

A miniszterelnök utódját még ez idő szerint titkolják.

Mikor lesz az „a napokban“? erre adjon felvilágosítást t. laptársunk, mert ezt a hírt ő nem most közli először.

Brassó, decz. 20. (Az ujévi tisztelgések.) A szabadelvű pártnak a miniszterelnöknél szokásos ujévi tisztelgése alkalmával az idén valószínűleg Huszár Károly báró fogja az üdvözlő beszédet mondani.

Brassó, decz. 20. (Tisztujítás Szeben-megyében.) Szebeni levelezőnk távirati tudósítása szerint ott ma ment végbe a tisztujítás, gróf Bethlen András főispán elnökelete alatt. A választás nagyobb része közfelkiáltással történt s megválasztottak: alispánnak Thalmann Gusztáv, főjegyzőnek Tóbiás János, árvaszéki elnöknek Mangesius, főszolgabíráknak Dörr, Lemény, Branisce és Simonis. A többi állás rendes szavazattal töltetett be.

Külföldi szemle.

Brassó, 1889. decz. 20.

Érdekes hír jön ismét Bukarestből: Az ottani politikai körök igen alkalmasnak vélik az időpontot az osztrák magyar monarchiával újból megkezdeni a kereskedelmi politikai tárgyalásokat, a mennyiben a vámháboru előzetes megszüntetéséről lenne szó. Azt hiszik, hogy az osztrák-magyar monarchia részéről könnyen megkaphatnák a legtöbb kedvezményezettek előnyeit: különösen a román gabnafélékre nézve, ha e mellett a szarvasmarha bevitelének kérdését és a kisebb iparcikkek ügyének elintézését a későbbi tárgyalásokra hagynák. — (Vajjon ismét csak pusztá hirnél marad? Szerk.)

A román szenatus f. hó 18-án folytatta a felirati vitát. Manu tábornok miniszterelnök utalt a jelen cabinet efkormányosságára és kijelenté, hogy a cabinet conservativ. Ő Catargi tanácsára lépett a Rosetticabinetbe és nemsokára rá csodálkozással kellett konstatálnia, hogy a conservativ párt ezzel a cabinettel szemben ellenzéki álláspontot foglal el. Manu kijelentette ezután, hogy a jelenlegi miniszterium a junimisták részéről loyális támogatásra talált, míg a szabadelvű conservativok kedvezőtlenül fogadták. Nem szükséges a conservativ programot, melyet ugyanis minden-

hoz s azzal hátára véve elválhatatlan baltáját, jött velem.

A rom beszédes volt, de nem tudott jól cigányul, mert — úgy mond — 22 éve, hogy átjött a szomszéd Romániából e vidékre s itt leginkább oláhokkal érintkezve, sokat felejtett. Beszélgetve mentünk előre és célpontom közel is volt. A Cserna itt szélesebb és erős felkört, mondhatnók öblöt alkot. Utamban egy kis eltaposott vakkigyó feküdt előttem és kíváncsian vettem fel, hogy aztán újra eldobjam. De ezzel a cigánytól véletlenül egyszersmind azt a sajtóságot hitet tudtam meg, hogy a kigyónak a sarkány az ősapja, a mogyorófa pedig keresztapja és ezért ők a kigyómarást is mogyoróvirág-flastrommal gyógyítják.

Néhány percz mulva megálltunk.

Az uttól balra, közvetlen a viz tükre felett talán egy méternyi távolságban csurgott a sziklás oldalról, közel egymáshoz a hét kőforrás. Az egyik alá kád volt állítva, melynek felesleges tartama a többiekével együtt a Csernába folyik, mely jó messzire meleg és gyürős felületű volt tőle. Leültem és áhítatosan hallgattam a források erősebb-gyengébb locsogását a szerint, a mint kisebb-nagyobb bőségűek és néztem a kéntartalmuktól megsárgult-zöldült mohos köveket, melyek a nap sugaraiban csillogtak. Az átható kénzagot különben így a szabadban is megérezzük s maga a

A „BRASSÓ“ TÁRCZAJA.

Hogy fakadtak a herkulesfürdői „hét forrás“ vizei?

— Czigány népmonda. —

Írta: Andréj Loló.

Mult évi szeptember első napjait a vadregényes Herkulesfürdőn töltöttem. Először és egyedül voltam ez elragadó fekvésű helyen, természetes tehát, hogy fáradhatatlanul bejártam minden nevezetességét, zege zugát, megmászтам hegyeit, benéztem barlangjaiba stb, melyek leírása azonban most nem tartozván ide, térjünk tárgyunkra.

Egy jókor reggel elindultam az u. n. »hét forrás« felé. Ez a legtávolabbi érdekes látnivalója a fürdőnek és gyalog sétálva, egy jó órányira fekszik a központtól, ott, hol a Cserna folyó szűk völgyében keletre kanyarodik, — illetve, honnan zuhogva letér délnek a fürdő felé. Ha az ember ide akar jutni, végig megy a fürdőépületek és a piacz emeletes szállodái s közepén álló Herkules szobra előtt, majd a köves medrű Cserna bal partján vezető szép árnyékos sétányon, végül a régi Herkules fürdőintézet és csurgók előtt s kijutva az épületek tömkelegéből a szabadba, ismeretlenül ballag tovább az előtte futó uton. Ez egy darabig a patak jobb felé vezet, de a tájékozó vizesésné

ismer, bővebben fejtegetni. A mi azonban a kormány személyes programját illeti, az kitűnik a trónbeszédben jelzett törvényjavaslatokból. Ezután a ház 65 szavazattal 33 ellenében elfogadta a kormánypárt indítványát, hogy a vita berekesztessék, valamint azt az indítványt is, hogy a válaszfelirati javaslat részletes tárgyalása megkezdessék. Plava (ellenzéki) heves beszédben szólott a javaslat első bekezdéséhez, de beszédét a ház hidegen fogadta.

A szerb kormány ismét tüntetett Oroszország mellett. A Szent Száva ünnepe alkalmából sok orosz egyházi főméltóság kapott rendjeleket. A szent zsinat főprocuratóra a Szent Száva-rend nagykeresztjét, Sabler, a zsinat cancellárja és Platon kievi metropolita a Szent-Száva-rend csillagát kapták. — Vuics pénzügyminiszter a skupsinában 380.000 dinárról szóló rendkívüli hitelre vonatkozó törvényjavaslatot terjesztett be. Ezen összegből 200.000 dinár rendkívüli kiadásokra, 20.000 előre nem látható esetekre és 160.000 dinár nyugdíjakra van előirányozva.

Az angol hivatalos lap közlése a parlament összehívását. február 11-ére.

A belga király e hó 18-án elnökkölt első ízben a Congó-állam új államtanácsának ülésén. A király beszédében az államtanács intézményének jelentőségét fejtegette s távozása után Pirmez államminiszter vette át az elnöki tisztet. Az államtanács két alelnököt és két jegyzőt választott és Congóállam polgári törvénykönyvének és perrendtartásának kidolgozására két bizottsággá alakult.

Görögország bécsi követe még nem kapta meg a görög kormánytól azt az állítólag már szét küldött körjegyzékét, melyben a szultán fermánját a krétaiak szerződészerűleg biztosított jogai megsértésének jelentette volna ki. Egyáltalán nem valószínű, hogy a görög kormány álláspontját a kétai kérdés jelenlegi fasisában körjegyzék útján szándékolná a hatalmakkal megismertetni.

Klementina hercegné e hó 18-án Sófiba érkezett. Ferdinánd fejedelem Czárbródig utazott a hercegné elé. — Sophiában hivatalos fogadtatás volt.

Az északamerikai egyesült államok elnöke, Harrison, a congressushoz intézett iratában az javasolja, hogy a tengerparti államok congressusa hosszabbítsa meg, január elsején tul két hónappal.

A m. kir. postatakarékpénztár 1888. évi működése.

(Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter jelentéséből.)

II.

Az ország lakosságának nemzetiségi viszonyait véve alapul, mondhatni, hogy csupán a magyar és német betétkönyvecskék viszonyozása felel meg — a ténylegesnél jóval nagyobb mértékben is — a lakosság nemzetiségei szerint megállapított viszonyozásainak. Mindazonáltal ez adatokból alig lehet a többi nemzetiségeknek a postatakarékpénztár iránt való csekélyebb, vagy csökkenő érdeklődésére következtetni, sőt vannak jelenségek, melyek az intézménynek egyes nemzetiségi vidéken mutatkozó élénk fölkarolását bizonyítják.

A fennálló gyakorlat szerint a betevőnek oly szövegű betétkönyvecske szolgáltatni ki, a minőt maga kíván, s azért kiválóan e szempontból igényel figye-

lembe vételt az a tény, hogy a magyar szövegű betétkönyvecskék kiállítása az 1888-dik évben az említett mérvben növekedett.

Ellenben a postatakarékpénztár terjeszkedése és általános hatásának erősödése mellett bizonyít az az adat, hogy 1888-ban már minden 1000 lakosra 7⁸/₁₀ postatakarékpénztári betétkönyvecske jutott, vagyis minden 127-ik személynek volt ily betétkönyvecskéje, míg 1887-ben csak minden 154-ik, 1886-ban pedig minden 200-dik személy szerepelt a postatakarékpénztár betevője gyanánt.

A fővárosban a részesedés aránya nemcsak fokozódó, hanem önmagában véve is fölülte kedvező. Itt ugyanis 1886. év végével minden 27-dik személy birtokos postatakarékpénztári betétkönyvecskével, s ez arányszám 1887-ben 23-ra, az 1888-ik év végével már 21-re szállt alá.

A betevőknek foglalkozás, nem, életkor stb. szerint összeállított statisztikája mutatja, hogy a betevők részvételének viszonyozásai az előző évekhez képest lényegesebb számokkal szerepelnek, bizonyítékul ez állami intézet nevelő hivatásának a takarékoság terén is.

Nem kevésbé figyelmet keltő a kézműiparos és gazda közönségnek, ugyancsak a cseledeknek és napszamosoknak, bár lassu, de következetesen emelkedő jelentkezése a betevők sorában.

Mig e foglalkozási osztályok 1887. végén 18.831 betevőt szolgáltattak, e szám 1888. végén fölmege 23.711-re, tehát 4480 betevővel többre, a mi 25.9% képvisel. Általában a munkás csoportok részvételére annál nagyobb súlyt kell fektetni, mert a postatakarékpénztár egész szervezeténél fogva főleg azok igényeinek kíván szolgálni, a kiket hivatásuk lakhelyük sűrűbb változtatására készítet.

A betevők közt 1145 jogi személy fordul elő, 480-nal több, mint az előző évben.

A forgalomnak már fönt kimelt növekedéséhez képest, természetesen emelkedett az ügyesetek száma:

	1888-ban	1887-ben	1886-ban
A forgalomban volt:	167,769	144,723	106,742
drb. betétkönyvre összesen:	431,108	448,114	472,028
betét eszközöltetett és	118,754	106,855	67,036
visszafizetés teljesített; az			

ügyleti esetek száma tehát 549,762 544,969 539,063

Ha a betétek és visszafizetések számának egymáshoz való viszonyát keressük, tapasztaljuk, hogy a visszafizetések száma 1888-ban a betéteknek 27.5%-ja, 1887-ben 24.4% és 1886-ban 14.2%-ját képezte; vagyis a betétek a visszafizetésekhez úgy aránylanak, mint 38:1, 1887-ben mint 41:1, és 1886-ban, mint 7:1-hez.

Egy betétkönyvecske esett tehát átlag: 1888-ban 2.6, 1887-ben 3, 1886-ban 0.6 visszafizetés; míg tehát a betétek átlagos száma apad, a visszafizetéseké állandó marad.

A betétek darabszámának az egyes vidékek szerint való osztályozása megerősíti azon kezdettől fogva tapasztalt jelenséget, hogy a legtöbb betétet a budapesti kerület után, melynek forgalmát egyébként a fő város lényegesen befolyásolja, a soproni és pozsonyi kerületek szolgáltatták, a visszafizetések darab száma is ennek megfelelően alakul.

Ha a kerületeket a betétösszegek tekintetében

elért eredmények szerint csoportosítjuk, az első helyre, mint az előző években szintén a budapesti kerületet illeti, melynek 1.136.915 frt betétösszegében az intézet főpénztáránál betett 83,191 frt 49 kr. is bele van érve; a második helyet az 1888-ban az 5-dik helyen sorakozott kassai kerület foglalja el, és utána következnek úgy, mint 1887-ban a soproni és pozsonyi kerületek.

A beételek összesen:

	1888 évben	1887. "	1886. "
3,808,764 frt 59 kr, vagyis	78.1%	2,323,551 " 68 " "	76.3%
1,257,532 " 24 " "	47%		

A visszafizetések arányszámában tehát 18%-nyi emelkedés jelentkezik, a mi — szemben azon ténnyel, hogy a betétek szaporodásával bizonyos határig növekedniök kell a visszafizetéseknek — bizonyára csekélynek mondható. De a visszafizetési arány önmagában véve sem nyilvántható túlságosnak, főleg ha tekintetbe vesszük a külföldi postatakarékpénztárak idevagy számadatait.

Igy Ausztriában az 1888-évben visszafizetett összegek a betéteknek 85.73%-ját. Franciaországban és Olaszországban az 1887. évben 82.17%, illetve 87.70%-at kepeztek, sőt ha a visszafizetési arány mozgását a magánhitelintezeteknél szemléljük, tapasztaljuk, hogy például az 1887. évben Ausztriában a 101.71%-át tették a betéteknek, nálunk csaknem ugyanezt találjuk, mert itt minden 100 frt új betételre 101.94 % ad frt kifizetés esett.

A betétek és visszafizetések összegét ugyanazok számához viszonyítva, kiűnik, hogy egy betétnek átlagos összege: 1888 évben 8 frt 34 kr, 1887-ben 6 frt 95 kr, 1886. évben 5 frt 67 kr egy visszafizetésnek átlaga pedig: 1888 évben 23 frt 67 kr., 1887. évben 21 frt 74 kr, 1886. évben 18 frt 76 k.

Az emelkedés a betétátlagnál 1 frt 39 kr, vagyis 20%, a visszafizetési átlagnál 1 frt 28 kr, vagyis — 22.6%, 1887. évben pedig 2 frt 98 kr, vagyis — 15.9%. Mindenesetre kedvező körülmény, hogy a betétátlag tetemesebb arányban növekedett, mint a visszafizetési átlag.

Egy betétkönyvecske átlag 1888. évben 21 frt 43 kr, 1887-ben 21 frt 04 kr, 1886. évben 25 frt 08 kr, helyeztetett el, és 1888. évben 16 frt 74 kr, 1887-ben 16 frt 05 kr, 1886-ban 11 frt 78 kr, fizetett vissza.

Mig 1887. évben egy betevő által eszközölt átlagos betétnél apadást észlelhettünk, addig 1888-ban ezen átlag is némi emelkedést mutat. A visszafizetési átlag hasonlóképen azon öröndetes tapasztalatot nyújtja, hogy csak csekély mértékben emelkedett.

A postatakarékpénztár hivatászerűen az apróbb betétek gyűjtésével foglalkozván, ebbeli szerepkörének megítélésére kellő támpontot szolgáltatnak az alábbi adatok.

Az egyes betétkönyvecskekben az év végével fennállott betétkövetelések magassága ugyanis a következő volt: 5 frtig 60.8%, 5—10 frtig terjedők 11.6%, 10—20 frtig terjedők 9.3% — 20—30 frtig 4.4%, 30—40 frtig 2.7%, 40—50 frtig 1.7%, 50—100 frtig 4.2%, 100—500 frtig terjedők 4.6%, 500 frton felüliek 0.7%.

viz olyan meleg és gőzölgő, hogy kezünk sem állja ki sokáig.

E közben a (borróvalóra számító) cigánynak megeredt a nyelve. Elbeszélte, hogy fakadtak e források? S én figyelemmel hallgatva azon vettem észre magamat, hogy önkéntelen is egy szép, tartalmas meséhez jutottam.

(Vége következik)

Karácsonyi könyvpiazz.

V.

Dóczi Lajos költeményei arcképpel, izléses fényes díszkötésben 3 frt. 20 kr. (Ráth Mór kiadóhivatala Budapesten.)

Szerzőnek noha egymás térték irodalmi nagy sikerei huszonhárom esztendő kellett arra, hogy költeményei közrebocsátásra magát rászánja. De nincsenek is aztán kötetében színtelen, vagy gyöngye darabok: egy vagy más tekintetben figyelmet érdemel valamennyi. A gyűjteményt szerelmi dalok, románczok, alkalmi és diaktikus költemények, éles hangú szatírák s műfordítások alkotják. Ez utóbbiak közt van Heine „Kevlaari bucsu“-ja, Schiller legszebb költeménye: „Ének a haragról“ és „Faust“ második részéből az első felvonás bekezdője és az ötödik felvonás, Faust halálával és menyemenetelével. Mindezek fordítása a nyelv igazi mesterére vall, és magában véve is nem muló értéket kölcsönözhetne Dóczi kötetének.

A kötet kiállítása rendkívüli diszes valóságos gyöngye a typhografiai jó izlésnek.

Még Ráth Mór kiadásai között is előkelő helyet foglal el, kitől pedig megszoktuk, hogy szellemi gyermekeit fényes, distingvált öltözetben küldi világnak.

VI.

B. Eötvös József költeményei Gyémánt-kiadás. Ára igen elegáns díszkötésben 1 frt. 80 kr. (Ráth Mór kiadóhivatala Budapesten.)

B. Eötvös József költeményei önállólag eddig csak abban az albumszerű kötetben jelentek meg, melyet évek előtt Ráth Mór bocsátott közre kiváló magyar művészek rajzaival. Ez az első kis ugynevezett gyémánt-kiadás.

Mit lehet szebb ajándékot adni hölgyeknek, ifjaknak, serdülő leánykáknak, mint ezt a kis kötetet, melynek minden lapjáról meleg és nemes érzés, önzetlen hazafiság és fenkölt gondolatok sugároznak felénk.

Ez a kis könyv, melyet Ráth Mór halványzöld szegélyzettel díszített lapokra nyomtatott és nefelejt virággal behintett vászontáblába kötött, maradandó ékessége lesz úgy a szalonok asztalainak, mint a könyvszekrényeknek s bizonyára egyik legkeresettebb cikkét fogja képezni a karácsonyi könyvpiazaak.

Szintén új, most már 4-ik kiadásban megjelent

B. Eötvös egyik nagyvárú regénye: „A Növérék“ Ára fényes díszkötésben 4 frt.

Valóban öröndetes, hogy a jelen materialistikus áramlatok között az ily művek is még olvasókra találjanak, melyek csak eszményi tartalmukkal hatnak.

Eötvösünk tehát elérte azt, a mit magának óhajtott:

„Ha fennmarad nevem,
Eszméim győz delme
Legyen emlékelem.“

VII.

Shakspeare művei, illusztrált díszkiadás. Fordítják többben. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Csiky Gergely Tragediák második kötete: Lear király. Julius Caesar. Troilus és Krassida. Atheni Timon. Cymbeline. Perikles. Ára diszes vászontáblán 10 frt 80 kr. (Ráth Mór kiadóhivatala Budapesten.)

Shakspeare tragediáinak előttünk fekvő második kötetével már kétharmadrésze van befejezve a nagy vállalatnak, melynek kiállítása egy egész vagyont vesz igénybe. Ezideig ugyanis megjelentek a „tragediák két kötetben teljesen, a vig- és regényes színjátékok, úgy a történelmi színművek egy-egy kötete abból a fényes kiadásból, mely az angol illusztrátorok számos korhű rajzaival díszítve, valódi büszkesége a magyar könyvpiaznak s melyhez hasonló nagyszabású Shakspeare kiadással, az angolokat kivéve, más nemzetek irodalma alig dicsekedhetik.

Népszerű felolvasásaink. *)

IV.

A tanári kör negyedik - s az 1889—90-ik évi ciklus első részének utolsó felolvasó estélyén az eddigieknél is fokozottabb számban megjelent nagy közönségnek a felolvasó, Binder Jenő főreáliskolai tanár ritkán előforduló alkalmat nyújtotta arra, hogy egyikébe rég letűnt századbeli (XVI) epikus költészetünkben — tökéletes megvilágosítás mellett — nemcsak bepillant-hasson, hanem ama század költői termékeiből három dalt a maga eredetiségében hallgasson.

A városunk falain kívül — széles körben — közkedveltségnek örvendő dalnokunk iránt nem is maradt fukar a közönség abban, hogy rokonszenvének is elismerésének ne adjon kifejezést.

Az adatokban gazdag felolvasást a következőkben ismertetjük.

Felolvasó bevezetésében hangsúlyozza hogy annak, ki modern nagy szellemeinket teljesen méltányolni kívánja, bepillant ástkell nyerni a mult szellemi törekvéseibe is, érdekel kell fordulnia ama szegényebb kezdetek felé, melyek a történelmi fejlődés folyamán a művészi tökély mai fokához elvezetnek. Aztán átérve tárgyára, nagy vonásokban rajzolja a XVI. század képét, melynek reflex hatásait keresi irodalmában is. Kiemeli első sorban, hogy a vallás eszméi mily korlátlan hatalommal uralkodnak e század embereinek lelkén, s hogy az irodalom is mennyire a vallás szolgálatában áll. A protestantizmus ekkor küzd a megszűlés nehézségeivel, egészen új szellemet hirdet, a régigtől eltérő hitelvek alapján áll s hogy gyökeret verhessen, papjai és tanítói az irodalom minden eszköze mozgásba hozzák.

A protestáns szellem hatása igen szembeütően látszik meg XVI. századbeli költészetünk egyik főirányára — az úgynevezett bibliai epikában. Tudjuk, hogy a reformatio mily nagy szerepet játszott a bibliának s mily buzgalommal törekedett azt a különféle népek nyelveire lefordítani. Nálunk már egyszerű fordításai nem is érte be, hanem népszerűsítésére a költői formát is segítségül hívta. Így keletkeznek a vitéz Gedeon, az Istenfelő Zsuzsanna, a Jónás próféta s Judit aszszonnyról stb. szóló verses históriák. Feltűnő, hogy ez elbeszélések tárgyukat csekély kivétellel az ószövetségből merítik, annál inkább, mert az ószövetség kultuszával találkozunk a XVI. század lyrájában is, melyben Dávid zsoltárai oly nagy szerepet játszanak. E jelenség okát a protestantizmus szellemében kell keresnünk, mely minél élesebb ellentétbe akarván magát helyezni a katolicizmussal, mindinkább az ez által mellőzött törvényhez fordul, mely aztán a reformatio legszélső hajlásában, a szombatosságban, kizárólagos érvényre emelkedik. Ezután folytatja felolvasó a bibliai epika jellemzését s megjegyzi, hogy a költői szempont ez elbeszélések költőinél a legkevésbé irányadó; a bibliai epikust forrásához nem annak költői szépsége vonzza, hanem a sz. írás tekintélye, melyet dogmai fejtegetései igazolására akar latba vetni s erkölcsi tanításainak alapjául felhasználni. Felsorol ide vonatkozó példákat, s ezzel áttér a XVI. századi elbeszélés másik fajára, melynek főcélja szintén az erkölcsök javítása: az aezopi mesére. Mindenki ismeri Lafontaine révén ezeket a kis történetkéket, melyek állati alakokat léptetve fel szereplőkül, ezek tipikus jellemzőisai alapján szőtt cselekvényben tartanak tük-

röt az ember elé; az emberi ravaszság diadalait és felsüléseit pl. róka koma kalandjaiban, a szorgalom becsét a hangya jólétében, a dölyf bűnhődését a felfuvalkodott béka katasztrófája, a könnyüvéru elhetetlenség mizeriáit a muzsikusszomorú sorsával példázva. Ezt az aezopi mesét a XVI. században nálunk két író képviseli, az egyik Pesti Mizsér Gábor, a másik a szász eredetű Heltai. Felolvasó kiemeli a meséik közti főkülönbségeket; különböző forrásokból merítenek; Pesti Aezopus latin feldolgozásaiból. Heltai németekből, amaz pár sorra terjedő mesécskéiben velős rövidséggel igyekszik eredetije tömör stílját visszaadni; Heltainál az aezopi mesék szófukarságát novellaszerű részletezés váltja fel s az egésznek előadása fűszerezve az ő eleven észjárására valló sajátos ötleteinek sava-borsával; a főkülönbség azonban meséik célzatában van, melynek a belőlük levont tanulság a kifejezője. Mig Pesti meséiben az erkölcsi tanulságot egy elvont tétel alakjában nyújtja s azok írásánál alig látszik kora viszonyaira s annak szereplő egyéneire gondolni, Heltai meséi actualis jellegűek, azok tanulságának éle korának rókái és farkasai, az ármánykodó politikusok s a kegyetlenkedő hatalmasok ellen van intézve. Itt megemlékezik felolvasó a XVI. század irodalmainak demokratikus jellegéről s bemutatja Heltainak egy ez oldalról is jellemző meséjét. (A nemes ember és az ördög.)

Helyi és vidéki hírek.

A brassói kereskedelmi és iparegyesület holnap d. u. pont 3 órakor közgyűlést tart az egylet saját helyiségében, melyre a t. egyleti tag urak kéretnek lehetőleg teljes számban megjelenni.

Tisztújítás. Brassó-megye tisztújító közgyűlése hétfőn d. e. 9 órakor lesz a városi tanácsház nagytermében, melyre Gróf Bethlen András főispán ur városunkba érkezik. A tisztújítást illetőleg már teljes megegyezés jött létre, úgy hogy az eddigi tisztviselők közfelkiáltással és egyhangulag lesznek megválasztva. Csak egy szolgabírói, illetőleg aljegyzői állásnál lesz személycseré, a mennyiben. Jekelius Gusztáv hétfalusi járási szolgabíró a központba jön aljegyzőnek, míg szolgabíróvá Dr. Tompa István t. aljegyző fog megválasztatni, kiből a vármegye tisztikara gyönyörű képzettségű, kitűnő tisztviselőt fog nyerni.

Karácsonyfa-ünnep. Mint minden évben, ez idén is több karácsonyfa-ünnep tartatik városunkban. Holnap d. u. 4 órakor lesz az Emke bolonyai kisdudóvó intézetének ünnepe; hétfőn d. u. 3 órakor a belvárosi intézeté; kedden d. u. 4 órakor pedig a róm. kath. jótékonyági egylet állít szép karácsonyfát a Nr. I. nagytermében. A magyar protestáns nőegylet már a tél beálltával osztrván ki segélyeit, most csak pótszegélyezésben részesíti az akkor elmaradottakat.

Karácsonyi szünet. Hétfőn és kedden adják ki a helybeli középiskolák a karácsonyi szünetét, mely tart 1890 január 3-ig.

Rendőri hírek. (Lopás.) A tegnapi hetivásár alkalmával Fehér Ferencnének nagyon megtetszett Opra Davidné egy libája. Csupa szeretetből el is vitte. De egy rendőr észrevévé ezt, Fehérnének heksírte.

Halálozás. Münnich E. vaskereskedő és Klein Lujza f. hó 19-én meghaltak.

Gyalázatos merénylet. Londonban f. hó 17-én gyalázatos merénylet követett el egy levélhordó ellen. A merénylők nagy ravaszsággal jártak el s mindent

megtettek, hogy tervük sikerüljön. A merénylet a Hal-lon Gardenben követett el, a hol sok ékszerüzlet van. A merénylők lakást fogadtak s ott várták be a levélhordót, a ki ajánlott levelet hozott számukra. Mig az egyik úgy tett, mintha a vevényt akarta volna aláírni, a másik a mit sem sejtő levélhordóra vetette magát. Megkötözték az embert, s mivel segélyért kiáltott, betörték a száját. Erre kloroformos palackot tartottak az orra alá és elaltatták. Aztán levették a táskáját és kifosztották. Mintegy 30 ajánlott levelet raboltak el, a melyekben pénzküldemények is voltak. Ezenkívül készpénz is volt a táskában, de hogy mennyi, azt nem tudják. Volt ezenkívül 32 csomag Fok városból érkezett gyémánt is. A tettesek már napok óta hűdettek maguknak pénzes és ajánlott leveleket, úgy hogy a postás már jól ismerte őket. A merénylők nyomtalanul eltűntek.

Gyilkosság a hivatalban. Ssenzációs eset történt f. hó 18-án d. e. Párisban: Roux Emilt, a Szajna-praefectura departe-mentalis ügyeinek igazgatóját, ma délelőtt hivatalos helyiségében meggyilkolták. A gyilkos Rogad György, 29 éves. Három revolvelgolyót lőtt Rouxra, a ki negyedórai kinos haldoklás után kisenvedett.

A zsarnokság hazájából. Szibériából nagy vérengzés híre érkezik. Jakutskban, keleti Szibériában, mintegy 30 közigazgatási felügyelet álló száműzött (tehát olyanok, kik nem ítéltettek el bíróság által), több állomásra beljebb szállítottak. Ostashire, az ideiglenes kormányzó, az ily szállításokra vonatkozólag újabb rendszabályt adott ki, mely ha követetetik, az utazók legnagyobb részének halálát okozza. Ezért az összes száműzöttek kérvényt szerkesztettek a régi szabályzat fentartása végett. Azt mondták a száműzötteknek, hogy ne menjenek csoportostul a kormányzóhoz feleletért, hanem várják azt be magánházaiban. Itt azonban a rendőrség egy alárendelt tisztje megjeleint és azt mondta nekik, menjenek mindnyájan a kormányzóhoz. A száműzöttek ez ellentétes rendelkezések folytán haboztak, mire a katonák s rendőrök hirtelen elvesztették türelmüket és rájuk lőttek. A száműzöttek közül hatot megöltek, és kilenczet megsebesítettek.

A közönség köréből. *)

Vladaia Irén urnő az általa f. évi okt. 24. Brassóban rendezett hangverseny jövedelméből 10 o. é. forintot kegyeskedett adományozni a brassói rom. kath. főgymnasium szegényebb sorsu tanulói közt karácsonyi ajándékképp való kiosztás végett. Midőn a nemes urnőnek e helyen is forró köszönetet nyilvánítottak emberbarátai tetteért, egyszersmind jelentem, hogy a nevezett összeg az intézet öt növendéke közt öt egyenlő részben kiosztatott.

Brassó, 1889. decz. 26.

Vargyasi Ferencz.
igazgató.

*) Ezen rovat alatt megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a szerk.

Berlin, decz. 20. (Az „Brassó” eredeti távirata.) A császár is megkapta az influenzát. Ennek következtében fekszik.

Páris, decz. 20. (A „Brassó” eredeti távirata.) Holnap fog megjelenni az a rendelet, mely megszünteti az Ausztria-Magyarországból való szarvasmarha-behozatali tilalmat.

Bukarest, decz. 20. (A „Brassó” eredeti távirata.) Florescu tábornok, a kamara elnöke és a két alelnök lemondottak, mert a kamara

Az új Shakspeare revideálva hozza az eddigi fordításokat és értékét emelik Csiky Gergely bevezetése és jegyzetei, melyek a közönségre nézve nagyban megkönnyítik az egyes darabok megértését, szépségeinek élvezését, s ezen kívül minden színmű keletkezésére vonatkozólag felvilágosításokat nyújtanak.

Ráth Mór ebből a fényes kiadásból minden egyes darabot külön is közre bocsát, minél fogva azok, kiknek nem áll módjukban, hogy egyszerre nagyobb összeget kiadjanak, a brit óriás darabjait egyenkint is megszerezhetik.

VIII.

Benvenuto Bellius önéletrajza. Fordította Szana Tamás. Számos önálló és szöveg közé nyomott kép. I. Igen karakteristikus diszkötésben Benevenuto Allini 2 nagyíró remekinek »Ganymedesnek és Persus«-nak aranynyomatával 4 ft. (Ráth Mór kiadóbivatala Budapestén.)

Cellini, kinek emlékiratai most jelentek meg először magyar fordításban, egyik legérdekesebb alakja korának, annak a romlottsága daczára is végtelenül érdekes korszaknak, mely egymásután szülte a nagy emlékeket és örök időknek szóló mesterműveket. Mint gyermek a legnagyobb művészek közt forgolódik, később fejedelmek és pápák mellé kerül, kik nemcsak a művészt becsülik benne, de gyarlóságai daczára magát

az embert és bizalmukra méltatják. Korának főbb szereplőit mind jól ismeri, sőt magának is jelentékeny része van az események intézésében. Az örök város védelmében nagy szerepet játszik; megéri Róma kifosztását, a florenczi pestist és Florencz ostromát, VII. Kelemen pápa megaláztatását és szemtanuja V. Károly császár Romában kifejtett pompájának. Mind ezen fontos eseményeket később leírja önélet-írásában, melyet az olasz irodalom s történetírók a remekművek közé soroznak, Göthe lefordit s melyről Horace Walpole azt mondja, hogy minden regénynél mulatságosabb.

Ezt a maga nemében páratlan emlékiratot mutatja be Szana Tamás minden kihagyás és csonkítás nélkül a magyar közönségnek. A könyv, mint korrajz és szórakoztató mű egyaránt megérdemli, hogy minél többen olvassák. Előadásának keresetlen volta és őszintesége meglepő. Nem leplezgeti az eseményeket s még akkor is a legnagyobb mértékben őszinte, ha korának hatalmasairól mond ítéletet. Hasonló nyíltsággal tárja föl előttünk életének tarka mozzanatait. Könyvében a történelmi érdekű följegyzések s a legegényibb vonatkozású pikáns részletek valóságos kaleidoskopszerű egymás utánban kötik le az olvasó érdeklődését.

Ráth Mór rendkívüli diszszel, semmi költséget

nem kimélve állította ki Cellini emlékiratát. Az egyes fejezeteknek élén a művész remekei láthatók aranynyomásban; önálló mellékletek gyanánt pedig az önélet írásban szereplő kiváló egyének arcképeit s a leirt helyek érdekes rajzait kapják. Az „Emlékiratok” önálló képei: Cosima herczeg művészei körében, Vasari freskója után. Michael Angelo arcképe Tizian után, I. Cosimo neje, Toledói Eleonora, Bronzino festménye után. Az angyal vár Romában, hol Cellinit fogva tartották VII. Kelemen pápa Andrea deli Sarto festménye után III. Pál pápa unokaöccsével: Pier Luigival és egy bibornokkal, Tizian festménye után I. Ferencz francia király arcképe Tiziantól. Páris látképe Cellini idejéből a Tour de Nestevel, melyben a művész lakott, rendkívüli érdekes lap, Callott rajza után fényképezve. Persus szobra a florenczi loggiában Kelemen pápa és V. Károly találkozása Romában Vasari után. A Forum Romanum és Colosseum Cellini korában, Florencz ostroma 1529-ben Vasaritól stb. A könyvből kétféle kötött példányok vannak: sötét-kék vászonkötés, melynek hátát Perseus, első lapját pedig Ganymedes szobra díszíti arany nyomásban s amateurkötés bőrháttal és borsarkokkal és papírtáblával.

nem fogadta el Floresecunak egy módosítványát, melyet a felirati javaslatához benyújtott.

Dicső-Szent-Márton, december 20. (A „Brassó” eredeti távirata.) Gróf Bethlen Gábor főispán elnökle alatt tisztújító közgyűlés volt, melyre Horváth Gyula is lejtött. Nagy lelkesedéssel kiáltatott ki egyhangulag Hilibi Gaál Domokos alispáná. A gyűlés tovább foly.

Brassói vasuttforgalom.

Vonatindulások: a) Budapest felé: vegyes-vonat reg. 5 óra 54 perczkor; gyorsvonat délután 2

óra 15 perczkor; személyvonat este 7 óra 7 perczkor b) Bukarest felé: délután 2 óra 14 perczkor. Vonatérkezések n) Budapest felől: személyvonat délelőtt 9 óra 54 perczkor; gyorsvonat d. u. 2 órakor; vegyes-vonat este 8 óra 32 perczkor. b) Bukarest felől: gyorsvonat d. u. 2 óra 5 perczkor Pénteken regge 7 óra 23 perczkor különvonat érkezik Predeálról.

Süketeknek.

Egy egyén, a ki egy egyszerű szer által meggyógyult 23 évi süketsegből és fülzugasból, kész annak leírását német nyelven mindenkinek ingyen elküldeni Czim: J. H. Nicholson, Wien XI., Kolingasse.

Brassói piaci árfolyam.

A pesti m. keresk. bank jelentse. —

Brassó, 1889. december hó 21-én

Román pairpénz à 20 frankos	9.34 vétel	9.36 adás
Ezüstpénz à 20	9.30	9.32
Napoleon d'or (aranypénz)	9.40	9.42
Török lira	10.65	10.66
Arany	5.56	5.58
Or.sz papirrubel	125.—	126.—

Társszerkesztők:

Nagy-Küküllőmegye részéről Horváth László (Segesvár.)
Kis-Küküllőmegye részéről Gyöngyössi István (D.-Szent-Márton)
Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Szerényi József.

HIRDETMÉNYEK.

Padlószőnyegeket

tiszta gyapjuból és igen tartósan készítve ajánl

Paul Károly

posztós

Brassó, vár-utca 236.

Ezenkívül kaphatók Zachariás János ur terményüzletében, Klastrom-utca 8. sz.

(456) 2—3

Böreladás.

A Scherg Frigyes csődtömegéhez tartozó 450 darab 10—14 klgrm súlyu talpbőr (1. satz Terzen) vagyonbukottnak O-Brassó 512. sz. börtgyarában, f. december hó 30-án d. u. 3 órakor nyilvános árverezés útján a legelőbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fog adatni. Venni szándékozók 700 frt bánatpénzt tartoznak letenni. Az árverezés megkezdéseig 700 frt bánat-

pénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatok is elfogadhatnak ügyvéd

Borosnyai Dániel

1—3

tömeggondnok által.

HIRDETÉSEK

felvételnek

a kiadó-hivatalban.

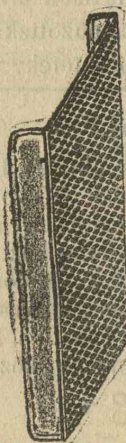
Alkalmat és praktikut karácsonyi ajándékok.

Első brassói vasbutor és- és sodronymátrác-gyár.

Bernhardt Rudolf

gép-, mű- és épület-lakatos

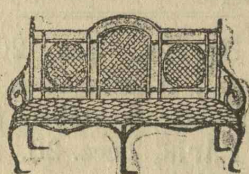

ajánlja raktárát mindennemű vasbutorokból, mint: szalon-, lakó- és hálószobák, kávéházak és szállodák berendezését elegáns kivitelben és legolcsóbb áron; továbbá aczélsodronymátrácokat, kerti sátrak (lugasok) és butorokat. Minden gép- és építési szakba vágó lakatosmunkák és javítások is szolidan teljesítetnek s legutányosabban számíttatnak. Kovácsolt vas erkély- és lépcső-korlátok, sirkerítések és más rácszatok elkészítése minden styl szerint legizlésebb kivitelben, — Zajtalanul záró, javított aczel ablak és ajtó-reneaux (redőnyök), takaréktűzhelyek egész vashól, vagy csempével díszítve.

Elismert legszolidabb gyakorlati vasalások ajtókra. Szabadalm. pneumatikus ajtó-önzárók.

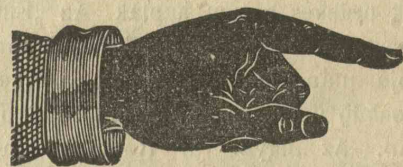
Gyermek-butor és kocsik, bubák mindennemű és legszebb kiállításban

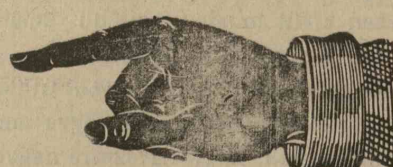
BUDAPESTI HIRLAP

Szerkesztők és laptulajdonosok:

Csukási József és Rákosi Jenő.

30.000

példány.

Előfizetési árak: Egész évre . . . 14 frt. Negyedévre 3 frt 50 kr.
Félévre . . . 7 frt. Egy hónapra 1 frt 20 kr.

Egyes példányok kaphatók minden ujságárusítónál.

Mégdecember hóban kezdjük meg **Beniczkyné-Bajza Lenke** legujabb két kötetesregényének közlését, melyet a népszerű író most ír a „Budapesti Hirlap” számára. — A regény czime:

Január I-sejével belépő új előfizetők

a lapot, már a **karácsonyi** rendkívüli számtól kezdve, kapják az **új regény** elejével együtt.

A „Budapesti Hirlap” kiadó-hivatala: Budapest, IV. kalap-utca 16.

„TÜZBEN”.